

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

4. Պայտ համար Տարեկան հան-	դերձ Օրաբերքով 180 դր
Վեցամսեայ ,,	100 ,,
Գաւառաց համար Տարեկան հան-	դերձ Օրաբերքով 200 ,,
Վեցամսեայ ,,	100 ,,
Մեծ բիւր	2 դր
Օրաբերք	20 փր.

Մամուլի մասին տեղեկանքներ համար 3 դր. երկու անգամի համար 2 դր. Գաւառ գտնալ լրագրաց համար ծախքը Եւրոպայի քաղաքներէն վրայ է: Լրագրոյս վերաբերեալ հարցեր համար եւ իցէ գրութիւն Եւրոպայի-Տնօրէնին պիտի ուղղուի. և համար ծախքը ալ որպիսի վրայ է:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Երբեքն ու տերութիւնները երբեքն փոխանցական ժամանակներ կուտենան, այն է մէկ վիճակէ մ'ուրիշ վիճակի մ'անցնելու միջոցներ: Եւ ժամանակն իր սովորութիւններովը՝ դա՛ւ զարհուրեցիկ կարգերովն ու օրինօքր տակաւ առ տակաւ կը հեռանայ, և ասոնց տեղ նոր սովորութիւններ՝ գա՛ւ զարհուրեցիկ կարգեր և օրէնքներ կ'սկըսին յաջորդել: Պատմութեան մէջ այսպիսի կերպարանափոխութեանց օրինակներ ինքստ շատ կան: արդի եւրոպական ազգաց մէջ ալ չկայ մէկը՝ որ այս կերպարանափոխութիւնը կրած չլլայ: Այս երևոյթը միջին կէտ մ'ունի, ուր տակաւին հնութիւնը բոլորովին վերցած չէ, և քայլ առ քայլ ու մեծ դժուարութեամբ տեղի կուտայ նորութեան: քայլ նորութիւնն արդէն մուտ գտած է, և որչափ ալ որ արդէն տեսնեն, միշտ իր բնական սեփովը հնութիւնը ետ կը մղէ և յառաջ երթալով ա՛նոր տեղը կը բռնէ: Ահա այս վիճակին փոխանցական միջոց կրտսէի Փոխանցական միջոցը ոչ միայն ընկերութեան այլ և բնութեան ալ օրէնքն է, քանզի երկիրն անգամ հաստատուն զանգուած մը ըլլալով՝ ներկայ վիճակն ստանալէ յառաջ փոխանցական միջոց մ'ունեցեր է, որ ահաւար ի վերայ անդեղոց ո՞ր յաջորդող վիճակն է:

Չենք սխալուր եթէ Երևելից վիճակն ալ հիմա փոխանցական միջոցի մը մէջ է բռնէր, ուր հին վիճակը կը հեռանայ և նորը տակաւին կատարեալ հաստատութիւն դառնալէ: Ասոր ալ պատճառն այն է որ ընկերութիւն մը կերպարանափոխ ըլլալու համար սերունդից փոփոխութեան կը կարօտի, ուստի և ընկերութեան նորութեան վիճակներն ալ երկար ժամանակի պէտք կուտենան, մինչև որ հասարակութեան մեծագոյն մասը կրթութեան պէտք եղած աստիճանին հասնելով զանոնք գործադրէ:

Երևելից մէջ նորութեան վիճակները մեծաւ մասամբ հասարակութիւնը գործադրած է: Իսկ Երևելից մէջ տերութիւնը ժամանակին պէտքն զգալով՝ հասարակութեան դեռ չհասնեցած նորութիւններն ինք մտցնել և գործադրել սկսաւ: Բայց հասարակութեան կողմանէ պէտք եղած արամադրութիւնը պակասուն պատճառաւ բազմաթիւ դժուարութիւններ յառաջ կուգան որք նորութեանց ընկացնելու յառաջընդիմութիւնը գոնէ ժամանակ մը կարգելու: Այս պատճառն ալ ըստ ինքեան ոչինչ բան մը չէ, քանզի նորութեանց թուղթի վրայ միայն մընալը մեծ մասամբ ասոր արդիւնքն է: Ասկից զատ նորութեան վիճակները գործադրող մարդիկ կը պակսին և այս ալ ոչինչ նուազ կարևոր է: Նորութեան վիճակն ալ տեսակ մը հաւատք է՝ որուն հաւատացեալներ պէտք են: Ասոնցմէ զատ Երևելից մէջ ընկերութիւնը զանազան անհատներ մասնաբաժնի տակաւին կ'անցնէ, շատ անգամ իրարու անհամաձայն, ուրիշից նաև մեծամեծ արդեւորութեանց մէջ չեն կրնար նորութեանց մէջ չեն կրնար նար ներքին ըլլալ: Օտարական մը երբ Գաղղիոյ օրինաց երթալիս է, նոյնպէս է նաև ուրիշ տերութեանց մէջ: քայլ Տաճկաստան եկող օտարականաց ամեն մէկն իր տերութեան օրէնքը միայն կը ծանօթ եւ երկիրն օրինաց հետ գործ չունի:

Այս արտօնութիւնները կայսերական կառավարութիւնն իր կամբովն ի փորձեց անոր շնորհած է Եւրոպացոց, որպէս զի Օսմանեան երկիրն մէջ իրենց ընչից և անձանց ապահովութիւնը գրուներով առեւտրական յարաբերութիւններ հաստատեն: Բայց հետզհետէ դաշնադրութեանց գործութեանքն այն արտօնութիւններն իրաւանց ուժ ստացած են, և իրրև այնպէս կը գործադրուին:

Փարսիի գաշնադրութեանն ետև Օսմանեան կառավարութիւնն ալ Եւրոպական տերութեանց կարգն անցնելով, և Եւրոպացիներն ալ Տաճկաստանի մէջ կատարեալ ապահովութիւն վայելելով, այն մասնաւոր արտօնութեանց հարկ չէր մտար: ուստի ետքի ձգուեցաւ անոնք նորէն աչքէ անցնել, կամ բոլորովին վերցնելով՝ անոնց պակասը ներքին օրէնադրութեանքը լեցընել: Այսու ամենայնիւ մինչև հիմա ոչ մէկն եղաւ և ոչ միւսը, Եւրոպացին իր մասնաւոր արտօնութիւնները կը վայելէ, և կառավարութիւնն ալ անկից աւելի իրաւունք տալ չուզելով՝ կառավարութեան արտօնութիւնն չտար իրենց, թէ և ոմանք իրենց կիներուն ա՛նունով այս իրաւունքն ալ անուղղակի կերպով ձեռք ձգած են:

Այս խնդիրը թեթեւ բան մը չէ, փասն զի Երևելեան ինքզնին մէկ ճիւղն ալ այս է: Այժմ եւրոպացիներուն մասնաւոր արտօնութիւնները վերնան, անոնց տեղ ուրիշ երաշխաւորութիւններ պէտք են: ասոնք ալ ուրիշ կերպով չեն կրնար արուել: քայլ եթէ Եւրոպայի հասարակաց իրաւունքն ընդունելով՝ Բայց Եւրոպայի ներկայ հասարակաց իրաւունքը կը պահանջէ որ օրէնքը ժողովրդեան երեսփոխանները զենն, տերութեան երաւուարն անոնք սահմանեն, քաղաքային առեւտրական և երևուաբառ աստաններ հաստատեն, քաղաքային կերպով զատուեալ դա՛ւ արտօնութիւնն իր կամբովն ի փորձեց անոր շնորհած է Եւրոպացոց, որպէս զի Օսմանեան երկիրն մէջ իրենց ընչից և անձանց ապահովութիւնը գրուներով առեւտրական յարաբերութիւններ հաստատեն: Բայց հետզհետէ դաշնադրութեանց գործութեանքն այն արտօնութիւններն իրաւանց ուժ ստացած են, և իրրև այնպէս կը գործադրուին:

Փարսիի գաշնադրութեանն ետև Օսմանեան կառավարութիւնն ալ Եւրոպական տերութեանց կարգն անցնելով, և Եւրոպացիներն ալ Տաճկաստանի մէջ կատարեալ ապահովութիւն վայելելով, այն մասնաւոր արտօնութեանց հարկ չէր մտար: ուստի ետքի ձգուեցաւ անոնք նորէն աչքէ անցնել, կամ բոլորովին վերցնելով՝ անոնց պակասը ներքին օրէնադրութեանքը լեցընել: Այսու ամենայնիւ մինչև հիմա ոչ մէկն եղաւ և ոչ միւսը, Եւրոպացին իր մասնաւոր արտօնութիւնները կը վայելէ, և կառավարութիւնն ալ անկից աւելի իրաւունք տալ չուզելով՝ կառավարութեան արտօնութիւնն չտար իրենց, թէ և ոմանք իրենց կիներուն ա՛նունով այս իրաւունքն ալ անուղղակի կերպով ձեռք ձգած են:

Եւրոպացիներն երկուեալ դատարարներ (ժիւրի) ընտրուին, և քաղաքացիներն երաշխաւոր մը տալով բանաւորութեան պատ ըլլան, վերջապէս բոլորակ իշխանութիւնը վերնայ և օրէնքը արդարութիւնն ու իրաւանց հաստատութիւնը թաղաւորէ:

Այստեղից կառավարութիւնը շատ անգամ Եւրոպացոց Տաճկաստանի մէջ վայելած արագոյ կարգի արտօնութիւններէն ծագած անպատեհութիւնները ցայտալով՝ Եւրոպական տերութեանց դեպքաներուն առաջարկած է որ անոնք վերցուին, և ինքն ալ եւրոպացոց կարուածատրութեան իրաւունք շնորհէ: քայլ դեռ պահանջ կամ այն արտօնութիւններէն հրաժարել չուզելով, կամ օրէնադրական նոր բարեկարգութիւններ պահանջելով, կառավարութեան ըրած առաջարկութիւնները չեն կրցած յաջողի:

Այս օրերս կէս պաշտօնական Լաթիբի լրագիրն երկու յօդուած հրատարակելով՝ Եւրոպացոց բացառիկ արտօնութեանց ո՞րչափ Տաճկաստանի փաստաբար ըլլալը ցոյց կուտար, և կը պահանջէր դարձեալ որ վերցուին: Բայց Լատիբի ա՛ Օրինակ և Լատիբի-Չէրըր լրագիրները պատասխան կուտան թէ այն արտօնութիւնները բացարձակ իշխանութեան գեղձուցներուն առաջքն անկելու համար, հաստատուած են, և չեն կրնար վերնալ՝ մինչև որ գեղձուցներն ալ չլինեն և այլն: Ահա բանութիւնը թերևս տակաւին պիտի շարունակէ յիշեալ թերթերուն մէջ, քայլ կայսերական կառավարութեան և զանազան տերութեանց մէջ ինչիւրը տակաւին լուծուելէ շատ հեռու է: Այսպիսի ինչոց երևոյթները նկարագրել և հասարակութիւնն անոնց լուծմանը պատրաստել ժամանակագրի մը պարտականութիւնն ըլլալով, մեք ալ նոյն նպատակաւ այս ինչիւրը քիչ մը պարզելու գեղցնիք:

Մեր հինգաբարձի աւուր Օրաթ երթին մէջ Լատիբի ա՛ Օրինակն անկելով կը ծանուցանէ թէ Գաղղիա, Եւրոպայ և Աւստրիա ինչորք են ի Վաշինթոն օր 1856ի Վաթիթի-Չիւմուցընը ձգելու գործադրէ, և թէ անոնց հաշտարար զբաղ ըրած այս պահանջումը կատարելու յաջողութեամբ պակասեր է: Այս լուրն անհաւանական լիւրի, և ներկայ փոխանցական վիճակին մէջ կրնայ Տաճկաստանի նոր քայլ մ'ալ ընել տալ: Արդէն նոր բարեկարգութեանց պէտքն օր քան զորդալի կը լլայ, և կայսերական կառավարութիւնն ալ իր ուշադրութիւնն անցնող վրայ դարձուցած է և կը դարձընէ: Բայց պէտք չէ՞ որ հասարակութիւնն ալ իր յետադիմական քունէն արթննայ, և կայսերական կառավարութեան նոր շնորհներուն արժանի գտնուի: Արդեւ կը յիշեցնենք մասնաւորապէս մեր ազգին, որ Տաճկաստանի ամեն քրիստոնէայ ազգերէն աւելի անփոյթ կը դանուի իր մտաւորա-

կան վիճակը բարւոքելու մասին, մասնաւոր գաւառներուն մէջ:

Լատիբի Չէրըր լրագիրը Արիտի լրագրուն հակասութիւնը ցոյց տալով կը հեռացնէ թէ կամ ապահովութեանը բոլորովին բնաջնջ ըլլալու, կամ ասպատակական անվերջանալի կուտի մը կերպարանք առնելու վրայ է: Այն լրագիրը կը ծանուցանէ նաև՝ անոնց արտօնութեանը երաշխաւորելու՝ թէ մայրաքաղաքին Ամերիկայի դեսպանն իր կառավարութեան հրահանգ տալու է որ միւս դեսպաններուն հետ միաբանութեամբ բարեկամական միջնորդութիւն մ'ընէ: Գրան առջև ի նպատակ Արիտի ապատամբայ: Այս լրագրը եթէ ստոյգ էրէ, Արիտացոց կողմնէ Միացեալ-Մահաճայ նախագահին մասնաւորապէս անդրադրին մէկ արդիւնքը կրնայ համարուի:

Բայց Միացեալ-Մահաճայները որ Մուրտի սկզբունքը կը պաշտպանեն Մէքսիկայի նկատմամբ, չենք կարծեր որ արևելեան Եւրոպայի մէջ անոր հակառակ շարժելով Արիտի գործերուն մէջ ամենափոքր միջամտութիւն մ'ընեն: Գաղղիա երբ պայմանաւորուի մինչև զայ տարուան վերջն իր ջորքերը Մէքսիկայէն ետ պիտի գարձընէր: Հիմայ ինչպէս որ Արթուր լրագիրը կը ծանուցանէ իր բոլոր ջորքերն 1867ի առաջին օրերը Մէքսիկայէն պիտի հանէ: Արևելի որ Արթուր լրագիրը Մէքսիկայի նոր կայսրութեան հիմ չբռնելը հասկնալով, և զայն պաշտպանելու համար գաղղիական ջորքերն անվախձան կերպով Մէքսիկայի մէջ պահելու հարկը տեսնելով, որուն վրայ Գաղղիացիք մեծ դժգոհութիւն կը յայտնեն, ելլց նար մը մտածեր է: Աւ քանզի Գաղղիոյ զընտուր նպատակը Մէքսիկայի հասարակագետութիւնը կործանել չէր, այլ գաղղիական դրօշն եղած անարգանաց հասուցում ինչորք և գաղղիացի վաճառականաց Մէքսիկայի հին կառավարութեան վրայ ունեցած անուրիշները ինչորք, ուստի առաջինն արդէն Դուարէի գլխաւորութեամբ կատարուած է, երկրորդն ալ Մէքսիկայի պաշտպանութիւնը Միացեալ-Մահաճայ կառավարութեան յանձնելով գաղղիական միջամտութիւնը կը վերջացնէ: Ասկից կենթադրուի որ Մարսիլիկանոս կայսեր ալ գործ չմտար Մէքսիկայի մէջ, և թերևս քիչ օրէն Եւրոպա կը դառնայ իր հիւանդ լծակից ինսամուր:

Պարբերէն նոյ 3 թուով լրագրուած թէ Արարոս իշխանն նոյն օրը հանդիսիւ Պարբերէն մտեր է ժողովրդեան ցնձաղին տղաքաններով, և ամեն զընաւոր քաղաքներէն պատգամաւորութիւններ երթալով իր յաջող վերադարձը շնորհաւորեր են: Իշխանն ինացուցեր է անոնց թէ քիչ ժամանակէն երկու երկաթուղի պիտի շինուի, մէկը Պարբերէն Երբիցոյ, և միւսն ալ Երբիցոյն Օրսոնա, որով Պարբ-

Ընդհանուր միջոց 24 ժամու ճան՝
բայ և մինչև Փարիզ 50 ժամու ճան՝
բայ պիտի ըլլայ :

ՀԵՌԱՎՈՐԱԿՈՒՐՔ

Փարիզ 6 նոյեմբ .

Պայթիմորի մէջ յուզմունքը կը շարունակէ : Ռուսաց Վ. կայսրը երկաթուղւոյն կայարանը երթալով դիմաւորեց Բրուսիոյ արքայորդին :

Լոնտոն 6 նոյ .

Երեւոյցէն լուր կուտան թէ Շերիտան զորապետն հրաման ըրաւ Պրատնա-Վիլի հրամանատարին որ ժողովարէն օգնութիւն ընէ : Հարաւային նահանգաց նախկին նախագահ ձեֆերսըն Տալիսի դատաստանը գարնան մնաց : Պայթիմորի մէջ խաղաղութիւնը հաստատուեցաւ :

Վենետիկ 7 նոյ .

Վիքթոր Էմանուէլ Թագաւորն այսօր Վենետիկ մտաւ : Ի ձայն ցնծութեան համայն ժողովրդեան Վենետիկացի ուրախութիւնը նկարագրել անհնարին է :

Փարիզ 7 նոյ .

Թայմը կը ծանուցանէ թէ Սաքսոնիայի Տրէզտա մայրաքաղաքին անդրիական դեսպանութիւնը վերացաւ :

Պուլքէշ 7 . — Կարոյոս իշխանը մեծ հանդիսութեամբ ընդունուեցաւ : Ռուսաց հիւպատոսը ծանոյց իրեն թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնը զինքը պիտի ճանչնէ :

Լոնտոն 7 նոյ .

Կը հաստատեն թէ Աւստրիոյ կայսրը Հունգարացի պաշտօնեաներ անուանելու որոշում ըրեր է :

Երեւոյց 6 . — Խօսք կը պարտի թէ Մէքսիկայի Մաքսիմիլիանոս կայսրն հրաժարեր է :

Լիվերքուլ բամպակ 11 .

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀԵՌԱՎՈՐԱԿՈՒՐՔ	Փարիզ 7 նոյ .
Օտմ. ընդհ. պարտք	32
» փոխառութիւն 1863ի	265
» փոխառութիւն 1865ի	260

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ազգային գիշերօթիկ վարժարանաց պէտքը չլքուող և ոչ մէկ հայ մ'այս օրուան օրս եթէ չկայ բռնը՝ չենք սր-խալիլ : Բայց անոնց հաստատութեան շարժումը կամ առաջնորդ ըլլալու ա-րիւթիւնն ունեցողները դժբաղդարար չգտնուելով, ամեն մարդ՝ աչքն ազգա-յին Ա արշուձեան ուղղած՝ ազգային այս ամենակարեւոր պիտոյքը լքելու հոգն ալ անկէ կ'սպասեն իրրեւ Վա-խանաձեանքէն մը : Որչափ սխալ էր այս կարծիքը . քանի՜ քանի անգամ Մա-սիս բողոքած է այս սխալ կարծեացի դէմ . քանի՜ քանի անգամ հրաւեր և յորդոր կարդացած է լուսավոր և յա-ռաջդիմութեան փափաքող ազգայնոց որ այս տեսակ ձեռնարկութիւններ յար-դիւնս բերելու համար Ա արշուձեան վրայ յոյս չդնեն, այլ իրենք միաբանե-լով, ընկերութիւններ կազմելով՝ ազ-գային յառաջդիմութեան կառքն յա-ռաջ բերելու ջանան՝ գոնէ իրենց գաւա-կաց օգտին համար :

Ուրախ ենք որ մեր ձայնը վերջապէս լսելի ըլլալով, ազգին փտահոլութիւնն ու համարումը վայելող երեւելի անձինք զիւրին պայմաններով ընկերութիւն մը կազմելու և գիշերօթիկ վարժարան մը բանալու ազնիւ խորհուրդը յղացել են, ինչպէս որ կը տեսնուի հետեւեալ նա-մակէն, զոր ամեն բարեխելի ազգայնոց և մասնաւորապէս զեւսակներն օտար ազ-գաց դպրոցներ զրկող ճնողաց ուշադ-րութեանը կը յանձնենք, մագիթելով որ այս ամենակարեւոր ձեռնարկութիւ-նը յաջողութեամբ արդիւնաւորելով՝ սկիզբ և օրինակ մ'ըլլայ ուրիշ նմանօ-րինակ ձեռնարկութեանց, որոցմէ մի-այն կախեալ է ազգին փրկութեան յոյսը :

... խմբագիր .

Ազգային լրագրիւններուն գրեթէ ա-մենքն ալ՝ ընչ շատ հասարակութեան

կարծիքը ուղղելու և զերենք ընթերցող-ները ձշմարտութեան աւաջնորդելու պաշտօն վարելուն համարուած են :

Ուշադրութեան արժանի կէտը սա է որ ժամանակէ մ'ի վեր, մեր լրագիր-ներուն չըսեմ ամենը՝ բայց մեծ մասը արձագանք եղած է բոլոր այն բաներուն որոնք կրնան դայթակղեցնել հասարա-կութիւնը եկեղեցականաց մասին, և ա-նոնց վրայ ունենալով վարկուած ու հա-մարումը անհետ ընել, ևս չեմ ըսեր որ մեր եկեղեցական դասը պահպանութիւն չունի, բայց ազգին մէջ ուրիշ պակ-սութիւն չիկայ՝ արդեօք ևս առաւել հասարակութեան ուշադրութեան ար-ժանի :

Ազգին ապագան մենք չենք, այլ քան տարու ընէ վարձուող մանկու-քն են . ասանց բարոյական և իմաց-կան զարգացմանէն կախուած է ազգին ապագայն մէջ ունենալը վիճակը . ուս-տի և ասոնց դաստիարակութիւնը հիմ-նական պարտք մըն է որ կը ծանրանայ բո-լոր ազգայնոց վրայ թէ եկեղեցական թէ աշխարհական : Ըսողիւնքու կողմէն այս մասին յառաջ բերուած խորհուրդածու-թիւնները ո՛ր են . և ո՛ր են հասա-րակութեան արուած հրահանգները* : Թողումը գաւառները, Պօլոյ մէջ ան-գամ կրթութեան կամ դաստիարակու-թեան մասին բոլոր ուրիշ ազգերէ խիստ յետնիւթացը մենք ենք : Ըրողիւնքը ոչ ասոր պատճառը կը փնտռեն և ոչ անգամ ազգին այն ցաւալի վիճակը զե-րենք կը դայթակղեցնեն . և եթէ մէկը իրենց հարցնէ թէ ինչո՞ւ ազգը գոնէ մէկ գիշերօթիկ դպրոց մը չունի Պօլոյ մէջ, իսկոյն ազգին ազգատուութիւնը յա-ռաջ կը բերեն իր խոչնդոտ ասանկ հաս-տատութեան մը : Եւ կը խոստովանիմ որ ազգը՝ ազգատ է միանգամայն և ար-կար . ասանկ պարագայի մը մէջ կամ ազգին համար յառաջդիմութեան բո-լոր գոնեքը գոյն են, կամ միջոց մը կայ շնտակ ձամբայ երկելու . և եթէ կայ զայն փնտռուք :

Ժամանակէ մը ՚ի վեր ազգը իր բո-լոր մասամբ յոռած երթալու իղձը ա-մեն պարագայի մէջ ցոլուցած է և կը ցը-ցունէ, ուստի չի կրնար բուռիլ որ կամք չիկայ յառաջ քալելու, բայց մինչև հի-մա այս իղձը ազգային մտացած է և այս մասին հասարակութիւնն զվարչու-թիւնը կը մեղաբերէ իր պատասխանա-տու Վստուձոյ և ազգին աւջեւ . այն մեղաբարոյները արդեօք ազգէն դժբա-ն են . այս մասին իրենց վերաբերեալ պարա-քը իրենք կատարած են արդեօք . և ե-թէ չեն կատարած, ի՞նչ իրաւամբ կը մեղաբերեն ազգը կամ լաւ ևս բռն վար-չութիւնը որ վերջապէս բարկացած է իրենց կողմէն ընտրուած անձերէ : Ե-թէ այն մեղաբարոյները իրր աւանձին անհատ կրթութեան կարեւորութիւնը գիտնալով իրենց ձեռքերուն եկածը ՚ի գործ չեն դրած, ի՞նչ իրաւունք ու-նին ուրիշներէ աւելին սպասելու կամ ակնկալելու :

Ազգը դարերէ ՚ի վեր ճնշման տակ դերութեան ընտելացած ըլլալուն, ինք-զինքը վարելը մտացած է . եթէ իրեն գե-շութիւն մը գայ՝ զիտէ անոր համբե-լել առանց գէմ երկելու . բայց լարիք մը ձեռք անցունելու համար միշտ դրսէն ազգեցութեան մը սպասելու վարժուած է . ահա ասոր համար է որ ազգայինք թէպէտ լուսավորվել և զարգանալ կու-զեն, բայց պէտք եղածը իրենք ՚ի գործ չեն գնար . կարասնն որ լարիշ մը ի-րենց տեղը այս պաշտօնը կատարէ . կար-ծես թէ Մէսիայի մը կայստանն որ գա-լիք չունի, փանս զի Վստուձո՞ւ ամեն ազ-գի . ամեն ընկերութեան, ամեն խում-բի Մէսիա մը արդէն չնորհած է, այն է նոյն իսկ ազգը, ընկերութիւնը կամ

* Մեր ընթերցողները կրնան միայն որ այս յանդիմանութիւնները Վստուձոյ չեն կրնար վերաբերել :

խումբը . անհատ մը տկար է, բայց կը զօրանայ նոյն կէտին երբ կրնիւրանայ ու-րիշ անհատներու հետ . իր զօրութիւ-նը իր ընկերանալուն մէջն է . ուստի ազ-գը՝ թէպէտ աղքատ և տկար, իր ձեռ-քն է հարստանալ, լուսավորվել և զօ-րանալ կը բաւէ որ Վստուձոյն ամենութեան կողմէն իրեն արուած այն ձիւրքը ՚ի գործ չեն : Ազգին այն արդի վիճակը ապա-ցուցանելու համար ձեռ ուշադրութիւ-նը կը խնդրեմ մեր ազգայնոց պիտո յա-ռաջարդէմ սեպտեմբ 1863 թ. իրօք ալ յառա-ջարդէմ գտնուողներուն մէկ մասին բըս-նած ընթացքին վրայ :

Այս փորձութիւ մասին մէջ կան որ գաւազի տէր են . ասոնք իրենց գաւազ-ներն իր կրթելու և զանոնք ՚ի բարոյա-կանն և ՚ի յիմացականն ձեռք բերուն ե-կածին չափ զարգացնելու պէտքը կը ճանչնեն . գիտնալով նաև որ մանչ ար-զայոց համար գիշերօթիկ դպրոցի մէջ միտակ այս արդիւնքը ՚ի ձեռք բերել կարելի է, ուստի կը կար-ծես, կարելի է, թէ ասոնք՝ որոնք թիւք կը հասնի հարկերի, մէկտեղ դալով, ոչ յանուն ազգին այլ լոկ իրենց գաւ-կրներուն համար գիշերօթիկ դպրոց մը հաստատած են . ոչ, այլ փնտաւեր են որ և է ուրիշ դպրոց մը գիշերօթիկ ուրիշ ազգի ազգեցութեան ենթակայ, հետեւաբար անոնք որ մեր եկեղեցական նայ քով օտար սկզբանց մէկ երեւոյթն անգամ տեսնել չեն հանդուրժեր, նը-ւիրած են իրենց գաւազը օտար ոգւով տրուելու կրթութեան մը . հոս օտար դպրոցի մէջ 70 հայազգի տղայ, ուրիշ օտար դպրոցի մէջ 20, հոն 10-15 և այլն, վերջապէս ասոնց գումարը կը մօ-տենայ 200ի անշուշտ :

Եթէ մէկը՝ ցուրտ արիւնով մրա-մըտայ, ՚ի հարկէ պիտի ըսէ . այսչափ հայեր՝ եթէ ուղեին կրնային մէկ տեղ գալ և միևնոյն ծախքը ընելով հայ կրթ-թութիւն հաստատել հայ դպրոցի մը մէջ . և եթէ չեն ուղեած, ըսել է որ ա-սոնք իրենց գաւազներուն հայ կրթու-թիւն տալ չեն ուղեբեր, բացէն ըսեմ, այլազգայնել կուզեն զանոնք, կամ ու-րիշ օրինաւոր պատճառ մը ունին որ չի գիտցուիլ կր :

Անշուշտ գիտցեք որ իրենց գաւազ-ները օտար դպրոցի մէջ դնողները ա-նոնք են իսկ որ ամենէն աւելի հայու-թիւնը կը յարգեն և իրենց գաւազները հայ պահելու կուզեն . գիտցեք նաև որ ուրիշ օրինաւոր պատճառ չիկայ, այլ միայն ազգայնոց մէկտեղ գալու մտնալ-նին : Արդ՛հետև ասոնք զատ զատ կը ցաւին ազգին մէջ գիշերօթիկ դպրոց մը չընտնուելուն վրայ, բայց բնաւ մե-կուն ալ միտքը չեգար . որ չգտնուե-լուն գլխաւոր պատճառը իրենք են . ո-ւրիշ հետև օր ուրեքն կրնան մէկ տեղ գալով գիշերօթիկ դպրոց մը ուղեա-նուն պէս հաստատել :

Մէկ տեղ գալով գործելու սովո-րութիւնը մեր մէջ մտնելու գիտուե-լութեամբ, իր սկզբնաւորութիւնն օ-րինաւոր ընթացքի մը, հետեւեալ առա-ջարկութիւնը կը ներկայանան՝ այն ազ-գայնոց՝ որոնք գաւազի տէր են և կու-զեն իրենց գաւազներուն հայ կրթու-թիւն տալ . այն է Քէրայի մէջ գիշեր-օթիկ դպրոց մը բանալու համար ընկե-րութիւն մը հաստատել յետագայ պայ-մաններով :

1. Ընկերութիւնը բաժանորդական է և կը բաղկանայ 30 բաժինէ որուն ա-մեն մէկը 50 լիւրա :

2. Ընկերութեան բաժանորդը զը-ւորները կանխիկ պիտի վճարեն իրենց բաժինը և միանգամայն պարտաւորու-թիւն պիտի առնեն 5 տարի անխափան դպրոցը շարունակելու :

3. Ընկերութիւնը ամեն տարւոյ ըս-կիցը ժողով կը կազմէ իր բոլոր բա-ժանորդներով և իր մէջէն կրնար նա-խագահ մը և դանձապետ մը : Եւ յալա-

գահին յանձնուած է դպրոցին հոգա-բարձութիւնը . իսկ գանձապետին դրա-մական գործառնութիւնը :

4. Սոյն նիստին մէջ ժողովը դպրո-ցին վիճակը կը քննէ և պէտք եղած բա-րեկարգութիւնները որոշելով՝ կը յանձ-նէ անոնց գործադրութիւնը նախագա-հին և գանձապետին :

5. Բաժանորդները իրաւունք ունին ամենէն առաջ դպրոցին մէջ աշակերտ դնելու, և աշակերտաց թոշակին կը հաշուեն իրենց կանխիկ վճարած բա-ժինը, բայց սա պայմանաւ որ դպրոցին տարեգլխի հաշուը տեսնելէն ետքը, ինչ որ բաժինուն պակաս է, պարտաւոր են լեցնելու, անանկ որ ընկերութեան դրամապետը որ է 1500 լիւրա, բնաւ չպակի հինգ տարուան շրջանին մէջ :

6. Աշակերտը ամենն ալ թոշակա-ւոր պիտի ըլլան, և թոշակն է առ այ-ժում 50 լիւրա :

7. Երբ բաժիններուն երկու երրորդ մասը պատրաստ ըլլայ, իսկոյն ժողով գումարուելով ընկերութիւնը հաստատ-ուած պիտի սեպուի, և դպրոցին վար-չական կանոնքը և ուսման բաժանումը որոշուելով՝ հասարակութեան պիտի ծանուցվի :

8. Երբ աշակերտաց թիւը 30ի լրա-նայ, դպրոցը անմիջապէս պիտի բաց-ուի :

9. Առ ժամանակեայ կերպիւ օոյն ընկերութեան հիմնադրիւնը Մէրվիչէն է Ֆէնտին նախագահ և վեմաւորք Քէ-որդ պէ յը գանձապետ ընտրած են :

Ուստի ով որ սոյն պայմանն-ը կընդունի և բաժին կուզէ, պէտք է 20 օրուան մէջ դրէ կամ վեմաւորք Քէ-որդ պէ յին կամ Մէրվիչէն է Ֆէն-տին :

Սը յուսամ ըրագրապետ որ ասանկ ձեռնարկութեան մը պաշտպա-նութիւն կրնէք, հրատարակելով զայն ձեր պատուական լրագրոյն մէջ :

Մ'իսմ և այլն * * * 28 հոկտ . 1866

Ազգային առժամանակեայ Ա ար-շուձեան Խառն ժողովն անցնալով ազգային սնտուկին երուսուաքը հաւա-սարակուելու կարևոր գործին ձեռնար-կած ժամանակ, հետեւ ցանցած և հետ-ըզհետ գիտուած ազգային պարտքերը մնալու ձար մտածելով, որոշեք էր-քանի տարիէ ՚ի վեր անվճար մնացած ազգային տրոյ փոխարէն կամաւոր նուէրներ հաւաքել, և այս որոշման գործադրութիւնը յոտուկ յանձնաժո-ղով մը յանձնել էր :

Յանձնաժողովն իր նախապատրաս-տական աշխատութիւնները կատարելէ ետև՝ անցեալ շաբթուրէն ՚ի վեր հա-ւաքման գործընթացին սկսաւ :

Ահա ստիկ արդէն ստորագրեալ նը-ւերներուն առաջին ցուցակը՝ զոր յանձ-նաժողովը զրկած է մեզ ՚ի հրատարա-կութիւն :

Ղուրու :

15000 Վ սեմ .	Գէորդ պէ յ Սրմմեան .
6000 Սեմ .	Գէորդ էֆէնտի Փա-փալեան և Աւետիս ա-ղա Պահաճեանեան .
5000 "	Յակոբ աղա Մուսայհ-եան .
5000 "	Միրզան և Մոսիս ա-ղա Փալապեան .
5000 "	Սիմօն և Սեպուհ աղայք Մաքսուտեան .
2500 "	Յակոբ աղա Տօնէլեան .
1500 "	Ստեփան աղա Ազգը-ձեան .
1000 "	Յակոբ աղա Ազգըձեան :

Այս և հետզհետ ըլլալիք նուէ-րատուութիւնները՝ քանի որ հաւաք-ւին Մաքսուտեան Մեծ . Սիմօն է-ֆէնտին պիտի յանձնուին որ պահէ՝ մինչև որ բաւական մեծ գումարի մը հասնելով՝ իրենց միակնպատակն այն է ազգային պարտոց վճարմանը որոշած :

Իրաններով հերքուեր էին :

Արդարեւ Անթիոք Պարսի աշակերտին յիշատակութիւնը, Հռիփսիմեան վարժա-

Թաղեցին իւր բոլոր առաջնութիւնները իւր սոփեստական արամբանութիւն-

Մնաց որ՝ իրաւունքէն աղէկ փաստաբան կրնայ ըլլալ, եւ միթէ իրաւունքը չէր

Ուստի կը սխալի թէ վիճարանութեան ասպարէզին վրայ առանձին երեւնալ չհա-

Ըստ մեզ՝ ասպարէզ մը մտնելէ աւելի հաճոյական բան չկայ, հերթէ որ բանա-

Իսկ եթէ առաջին դիրքը բռնէ ու իրեն դէմ փաստաբան մը հրաւիրէ, մենք մեր

համախոհներուն հետ լրջամիտ փաստաբանի տեղ ձգտելով զարբան մը կը վնասենք

Բայց սա ստորդ է որ եթէ քիչ մ'ալ աւելի իւր մեծարանութիւնները յառաջ տա-

Այս նամակին հրատարակութիւնը անոր համար կը խնդրուի ձեռքէ, խմբագիր

Չուսկ ուրեմն, եթէ թաղեցին ըսելիքներ գտնէ, իրեն պատասխանելու ախոր-

Մնաց որ՝ մեզնից քիչ մ'ալ աւելի իրեն մեծարանութիւնները յառաջ տա-

Ե. Ր. Ս.

Իւր Ստեփանոսի մեծանուն մասնաբաժին գլխավոր գործն եղող Ժիլ Պլաս

Իւր Ստեփանոսի մեծանուն մասնաբաժին գլխավոր գործն եղող Ժիլ Պլաս հոչախաւոր և ընդարձակ վերա-

մէկ տետրին բաժանորդագիրը կանխիկ 100 փարսի ըլլալու և առնուած գու-

Արդ՝ սոյն պայմաններով կը յուսացուի որ արդոյ հասարակութիւնն ալ այս անգուզական մատենագրութեան

Արդ՝ սոյն պայմաններով կը յուսացուի որ արդոյ հասարակութիւնն ալ այս անգուզական մատենագրութեան

քրտնաջան աշխատութիւնը և մանաւանդ թէ՛ նիւթական և թէ՛ բարոյա-

Երաշխաւոր գործոց շարտարակիչ Յ. Մարգարեան, Յովհաննէս Մ. 28 հոկտ. 1866 Գարբիէլեան Կ. Պօլիս

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Կ Ո Մ Ս ՄՕՆԹԻ ԿՐԻՍՏՈՅ

ՀԱՏԱՐ Բ. Երամայարդ Պ. Տ. Յ. Տե. աէեանի աշխատասիրութեամբ թարգ-

ԾԱՆՈՒՅՄՈՒՆԻՔ

Հայտարարութիւն երկուստարք մը գիշերները ուղղուն թէ՛ տունը մը նալով,

Պէտք ունեցողք Մերձանը շնտակ ծանրուն վոյ Մարգարեան Յարու-

Գուճարուի Մայր Եկեղեցւոյ վարժարանին համար Պատմութեան և Բարբառական աշխարհագրութեան դաստուար մը խնդրուելով, պատրաստու-

Table with 2 columns: ԹՈՒՂԹ ԵՒ ԳՐՈՒԹԵՆՆԵՐ ՊԵՏՈՅԻՆԵՐ. 28 հոկտ. 1866. 3. ԱՐՇԱԿ ԵՒ ԸՆԿ. Գտնուելու արդոյ հասարակութեան ծանուցանելու, որ ամեն տեսակ թուղթեր և գրութեան պիտոյքներ, ինչպէս տետրակներ, կազմարներ, ընդ-

Table with 2 columns: Ս. Ռ. Ե. Ի. Տ. Ր. Ա. Կ. Ա. Ն. ԴՐԱՄՈՅ ԱՐԺՈՂՈՒԹԻՒՆԸ. ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ. 27 28 29 30 31 32 33 34

Table with 2 columns: ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐԷ. Բամպակ Պալլըքէտէր հօխայ 13 13.50 14 14.50 15 15.50 16 16.50 17 17.50 18 18.50 19 19.50 20 20.50 21 21.50 22 22.50 23 23.50 24 24.50 25 25.50 26 26.50 27 27.50 28 28.50 29 29.50 30 30.50 31 31.50 32 32.50 33 33.50 34 34.50 35 35.50 36 36.50 37 37.50 38 38.50 39 39.50 40 40.50 41 41.50 42 42.50 43 43.50 44 44.50 45 45.50 46 46.50 47 47.50 48 48.50 49 49.50 50 50.50 51 51.50 52 52.50 53 53.50 54 54.50 55 55.50 56 56.50 57 57.50 58 58.50 59 59.50 60 60.50 61 61.50 62 62.50 63 63.50 64 64.50 65 65.50 66 66.50 67 67.50 68 68.50 69 69.50 70 70.50 71 71.50 72 72.50 73 73.50 74 74.50 75 75.50 76 76.50 77 77.50 78 78.50 79 79.50 80 80.50 81 81.50 82 82.50 83 83.50 84 84.50 85 85.50 86 86.50 87 87.50 88 88.50 89 89.50 90 90.50 91 91.50 92 92.50 93 93.50 94 94.50 95 95.50 96 96.50 97 97.50 98 98.50 99 99.50 100 100.50

Table with 2 columns: ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐԷ. Թահվէ Ռիօ և Գալիօ 100 հօխ. 900-1000 750 760 770 780 790 800 810 820 830 840 850 860 870 880 890 900 910 920 930 940 950 960 970 980 990 1000 1010 1020 1030 1040 1050 1060 1070 1080 1090 1100 1110 1120 1130 1140 1150 1160 1170 1180 1190 1200 1210 1220 1230 1240 1250 1260 1270 1280 1290 1300 1310 1320 1330 1340 1350 1360 1370 1380 1390 1400 1410 1420 1430 1440 1450 1460 1470 1480 1490 1500 1510 1520 1530 1540 1550 1560 1570 1580 1590 1600 1610 1620 1630 1640 1650 1660 1670 1680 1690 1700 1710 1720 1730 1740 1750 1760 1770 1780 1790 1800 1810 1820 1830 1840 1850 1860 1870 1880 1890 1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980 1990 2000 2010 2020 2030 2040 2050 2060 2070 2080 2090 2100 2110 2120 2130 2140 2150 2160 2170 2180 2190 2200 2210 2220 2230 2240 2250 2260 2270 2280 2290 2300 2310 2320 2330 2340 2350 2360 2370 2380 2390 2400 2410 2420 2430 2440 2450 2460 2470 2480 2490 2500 2510 2520 2530 2540 2550 2560 2570 2580 2590 2600 2610 2620 2630 2640 2650 2660 2670 2680 2690 2700 2710 2720 2730 2740 2750 2760 2770 2780 2790 2800 2810 2820 2830 2840 2850 2860 2870 2880 2890 2900 2910 2920 2930 2940 2950 2960 2970 2980 2990 3000 3010 3020 3030 3040 3050 3060 3070 3080 3090 3100 3110 3120 3130 3140 3150 3160 3170 3180 3190 3200 3210 3220 3230 3240 3250 3260 3270 3280 3290 3300 3310 3320 3330 3340 3350 3360 3370 3380 3390 3400 3410 3420 3430 3440 3450 3460 3470 3480 3490 3500 3510 3520 3530 3540 3550 3560 3570 3580 3590 3600 3610 3620 3630 3640 3650 3660 3670 3680 3690 3700 3710 3720 3730 3740 3750 3760 3770 3780 3790 3800 3810 3820 3830 3840 3850 3860 3870 3880 3890 3900 3910 3920 3930 3940 3950 3960 3970 3980 3990 4000 4010 4020 4030 4040 4050 4060 4070 4080 4090 4100 4110 4120 4130 4140 4150 4160 4170 4180 4190 4200 4210 4220 4230 4240 4250 4260 4270 4280 4290 4300 4310 4320 4330 4340 4350 4360 4370 4380 4390 4400 4410 4420 4430 4440 4450 4460 4470 4480 4490 4500 4510 4520 4530 4540 4550 4560 4570 4580 4590 4600 4610 4620 4630 4640 4650 4660 4670 4680 4690 4700 4710 4720 4730 4740 4750 4760 4770 4780 4790 4800 4810 4820 4830 4840 4850 4860 4870 4880 4890 4900 4910 4920 4930 4940 4950 4960 4970 4980 4990 5000 5010 5020 5030 5040 5050 5060 5070 5080 5090 5100 5110 5120 5130 5140 5150 5160 5170 5180 5190 5200 5210 5220 5230 5240 5250 5260 5270 5280 5290 5300 5310 5320 5330 5340 5350 5360 5370 5380 5390 5400 5410 5420 5430 5440 5450 5460 5470 5480 5490 5500 5510 5520 5530 5540 5550 5560 5570 5580 5590 5600 5610 5620 5630 5640 5650 5660 5670 5680 5690 5700 5710 5720 5730 5740 5750 5760 5770 5780 5790 5800 5810 5820 5830 5840 5850 5860 5870 5880 5890 5900 5910 5920 5930 5940 5950 5960 5970 5980 5990 6000 6010 6020 6030 6040 6050 6060 6070 6080 6090 6100 6110 6120 6130 6140 6150 6160 6170 6180 6190 6200 6210 6220 6230 6240 6250 6260 6270 6280 6290 6300 6310 6320 6330 6340 6350 6360 6370 6380 6390 6400 6410 6420 6430 6440 6450 6460 6470 6480 6490 6500 6510 6520 6530 6540 6550 6560 6570 6580 6590 6600 6610 6620 6630 6640 6650 6660 6670 6680 6690 6700 6710 6720 6730 6740 6750 6760 6770 6780 6790 6800 6810 6820 6830 6840 6850 6860 6870 6880 6890 6900 6910 6920 6930 6940 6950 6960 6970 6980 6990 7000 7010 7020 7030 7040 7050 7060 7070 7080 7090 7100 7110 7120 7130 7140 7150 7160 7170 7180 7190 7200 7210 7220 7230 7240 7250 7260 7270 7280 7290 7300 7310 7320 7330 7340 7350 7360 7370 7380 7390 7400 7410 7420 7430 7440 7450 7460 7470 7480 7490 7500 7510 7520 7530 7540 7550 7560 7570 7580 7590 7600 7610 7620 7630 7640 7650 7660 7670 7680 7690 7700 7710 7720 7730 7740 7750 7760 7770 7780 7790 7800 7810 7820 7830 7840 7850 7860 7870 7880 7890 7900 7910 7920 7930 7940 7950 7960 7970 7980 7990 8000 8010 8020 8030 8040 8050 8060 8070 8080 8090 8100 8110 8120 8130 8140 8150 8160 8170 8180 8190 8200 8210 8220 8230 8240 8250 8260 8270 8280 8290 8300 8310 8320 8330 8340 8350 8360 8370 8380 8390 8400 8410 8420 8430 8440 8450 8460 8470 8480 8490 8500 8510 8520 8530 8540 8550 8560 8570 8580 8590 8600 8610 8620 8630 8640 8650 8660 8670 8680 8690 8700 8710 8720 8730 8740 8750 8760 8770 8780 8790 8800 8810 8820 8830 8840 8850 8860 8870 8880 8890 8900 8910 8920 8930 8940 8950 8960 8970 8980 8990 9000 9010 9020 9030 9040 9050 9060 9070 9080 9090 9100 9110 9120 9130 9140 9150 9160 9170 9180 9190 9200 9210 9220 9230 9240 9250 9260 9270 9280 9290 9300 9310 9320 9330 9340 9350 9360 9370 9380 9390 9400 9410 9420 9430 9440 9450 9460 9470 9480 9490 9500 9510 9520 9530 9540 9550 9560 9570 9580 9590 9600 9610 9620 9630 9640 9650 9660 9670 9680 9690 9700 9710 9720 9730 9740 9750 9760 9770 9780 9790 9800 9810 9820 9830 9840 9850 9860 9870 9880 9890 9900 9910 9920 9930 9940 9950 9960 9970 9980 9990 10000 10010 10020 10030 10040 10050 10060 10070 10080 10090 10100 10110 10120 10130 10140 10150 10160 10170 10180 10190 10200 10210 10220 10230 10240 10250 10260 10270 10280 10290 10300 10310 10320 10330 10340 10350 10360 10370 10380 10390 10400 10410 10420 10430 10440 10450 10460 10470 10480 10490 10500 10510 10520 10530 10540 10550 10560 10570 10580 10590 10600 10610 10620 10630 10640 10650 10660 10670 10680 10690 10700 10710 10720 10730 10740 10750 10760 10770 10780 10790 10800 10810 10820 10830 10840 10850 10860 10870 10880 10890 10900 10910 10920 10930 10940 10950 10960 10970 10980 10990 11000 11010 11020 11030 11040 11050 11060 11070 11080 11090 11100 11110 11120 11130 11140 11150 11160 11170 11180 11190 11200 11210 11220 11230 11240 11250 11260 11270 11280 11290 11300 11310 11320 11330 11340 11350 11360 11370 11380 11390 11400 11410 11420 11430 11440 11450 11460 11470 11480 11490 11500 11510 11520 11530 11540 11550 11560 11570 11580 11590 11600 11610 11620 11630 11640 11650 11660 11670 11680 11690 11700 11710 11720 11730 11740 11750 11760 11770 11780 11790 11800 11810 11820 11830 11840 11850 11860 11870 11880 11890 11900 11910 11920 11930 11940 11950 11960 11970 11980 11990 12000 12010 12020 12030 12040 12050 12060 12070 12080 12090 12100 12110 12120 12130 12140 12150 12160 12170 12180 12190 12200 12210 12220 12230 12240 12250 12260 12270 12280 12290 12300 12310 12320 12330 12340 12350 12360 12370 12380 12390 12400 12410 12420 12430 12440 12450 12460 12470 12480 12490 12500 12510 12520 12530 12540 12550 12560 12570 12580 12590 12600 12610 12620 12630 12640 12650 12660 12670 12680 12690 12700 12710 12720 12730 12740 12750 12760 12770 12780 12790 12800 12810 12820 12830 12840 12850 12860 12870 12880 12890 12900 12910 12920 12930 12940 12950 12960 12970 12980 12990 13000 13010 13020 13030 13040 13050 13060 13070 13080 13090 13100 13110 13120 13130 13140 13150 13160 13170 13180 13190 13200 13210 13220 13230 13240 13250 13260 13270 13280 13290 13300 13310 13320 13330 13340 13350 13360 13370 13380 13390 13400 13410 13420 13430 13440 13450 13460 13470 13480 13490 13500 13510 13520 13530 13540 13550 13560 13570 13580 13590 13600 13610 13620 13630 13640 13650 13660 13670 13680 13690 13700 13710 13720 13730 13740 13750 13760 13770 13780 13790 13800 13810 13820 13830 13840 13850 13860 13870 13880 13890 13900 13910 13920 13930 13940 13950 13960 13970 13980 13990 14000 14010 14020 14030 14040 14050 14060 14070 14080 14090 14100 14110 14120 14130 14140 14150 14160 14170 14180 14190 14200 14210 14220 14230 14240 14250 14260 14270 14280 14290 14300 14310 14320 14330 14340 14350 14360 14370 14380 14390 14400 14410 14420 14430 14440 14450 14460 14470 14480 14490 14500 14510 14520 14530 14540 14550 14560 14570 14580 14590 14600 14610 14620 14630 14640 14650 14660 14670 14680 14690 14700 14710 14720 14730 14740 14750 14760 14770 14780 14790 14800 14810 14820 14830 14840 14850 14860 14870 14880 14890 14900 14910 14920 14930 14940 14950 14960 14970 14980 14990 15000 15010 15020 15030 15040 15050 15060 15070 15080 15090 15100 15110 15120 15130 15140 15150 15160 15170 15180 15190 15200 15210 15220 15230 15240 15250 15260 15270 15280 15290 15300 15310 15320 15330 15340 15350 15360 15370 15380 15390 15400 15410 15420 15430 15440 15450 15460 15470 15480 15490 15500 15510 15520 15530 15540 15550 15560 15570 15580 15590 15600 15610 15620 15630 15640 15650 15660 15670 15680 15690 15700 15710 15720 15730 15740 15750 15760 15770 15780 15790 15800 15810 15820 15830 15840 15850 15860 15870 15880 15890 15900 15910 15920 15930 15940 15950 15960 15970 15980 15990 16000 16010 16020 16030 16040 16050 16060 16070 16080 16090 16100 16110 16120 16130 16140 16150 16160 16170 16180 16190 16200 16210 16220 16230 16240 16250 16260 16270 16280 16290 16300 16310 16320 16330 16340 16350 16360 16370 16380 16390 16400 16410 16420 16430 16440 16450 16460 16470 16480 16490 16500 16510 16520 16530 16540 16550 16560 16570 16580 16590 16600 16610 16620 16630 16640 16650 16660 16670 16680 16690 16700 16710 16720 16730 16740 16750 16760 16770 16780 16790 16800 16810 16820 16830 16840 16850 16860 16870 16880 16890 16900 16910 16920 16930 16940 16950 16960 16970 16980 16990 17000 170